

min Valgkreds saaledes, som den nu er sammenfat, saa var det for at forhindre en Oppositionsmand fra at blive valgt. Det førte til et andet Resultat, og jeg er glad ved, at det ærede Medlem og hans Venner have ført deres Politik saa brutalt, at det har ført til det modsatte Resultat af det, de ønskede. Bliv kun altid ved at føre en daarlig Sag paa en daarlig Maade, det er meget heldigt for Deres Modstandere. Med Hensyn til det Ansvar, som den ærede Minister mente jeg havde talt om, har han lagt mere ind i mine Ord, end der laa i dem. Jeg har ikke paa Forhaand villet fremføre nogen Anke imod ham, ligesom jeg heller ikke tror, at mine Udtalelser give den ærede Minister Anledning til at anvende Sætningen: Man merkt die Absicht und wird verstimmt. Jeg tror, at enhver rolig Sagttaget af Forhandlingerne i denne Sal maa være kommen til det Resultat, at der her fra Folketingets Side er den mest absolute Vist til at faa denne Lov igennem. Det er det, der har ligget i mine Ord. Jeg tror, at det er sjældent, at en Minister, naar han forlanger en Reform, der medfører en meget stor Udgift, en Reform, hvor Ministeren, som det er ganske naturligt, hovedsagelig holder paa Embedsmændenes Interesser og maa varetage dem, møder en saa varm Modtagelse, et saa velvilligt Standpunkt lige over for hans Lovforslag, som han har mødt i denne Sag. Naar man ser, at de Forandringer, man vil gøre i det Lovforslag, han har forelagt, ere saa faa og forholdsvis saa smaa og, hvor man særlig ønsker Forandring, gaa i konservativ Retning, holde paa det bestaaende, er man berettiget til at sige, at fra Folketingets Side vil det ikke komme, hvis denne Lov strander. Det maa være andre uvedkommende Hensyn, der bringe det dertil — det har jeg sagt, og det fastholder jeg.

Formanden (Sofus Høgsbro): Det ærede Medlem for Standerborg Amts 1ste Valgkreds (Wulff) har Ordet for en kort Bemærkning.

Wulff: Jeg vil værge mig imod en Misforstaaelse, som jeg synes er kommen til Orde fra flere Sider, men stærkest fra det ærede Medlem for Frederiksborg Amts 2den Valgkreds (S. Hage) med Hensyn til, hvad der forstås ved en Fællesstole. Det ærede Medlem forstod det som en tvungen, aldeles ensartet Stole for hele Landet, som udelukker andre Skoler og skulde give alle Landets Børn nøjagtig samme Undervisning. Jeg vil dertil sige, at en saadan Skole har

jeg aldrig udtalt mig for, og jeg tror ikke, at nogen, der har beskæftiget sig med Undervisning, har kunnet udtale sig for en saadan ensartet Undervisning for alle Børn uden Hensyn til Evner, Kald og fremtidige Livsvilkår osv. Det, jeg udtalte mig for forleden, var en Skole, der lignede den svenske, og den indeholder jo alle de mange Led, Livet kræver, nemlig den almindelige Folkeskole, højere Folkeskole, Borgerstole, højere Realskole, Latinskole, som sagt, alt, hvad Livet kræver. Det er en saadan Skole, jeg ønsker, saa mangleddet som muligt. Naar der er Tale om, hvad der menes med Ordet fælles, vil jeg sige, at jeg ikke har betonet det Ord stærkt; Fællesskabet kan fornuftigvis kun finde Sted paa det første Trin. Det er den første Undervisning, ikke just i Stavning og den lille Tabel, men dog den forberedende Undervisning, som det forekommer mig kunde være fælles for alle; det kunde jeg ønske af forskellige Grunde, som jeg ikke nu skal udvikle. Men det er det eneste Omraade, hvor Fællesskabet kan finde Sted, og det skal jeg indrømme, at derfor er der allerede i den nuværende Skole Betingelser til Stede, som jeg kun kunde ønske fuldt udviklede. Paa Landet er den offentlige Skole de allerfleste Steder jo saa at sige den eneste, og den søges af Børn af meget forskellige Samfundsklasser. Noget lignende gælder til Dels ogsaa i Byerne, navnlig naar vi se hen til det Procenttal, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (Klaujen) fremførte, og som jeg ogsaa kender, og som viser den stærke Tiltaget af det Antal Børn, som søge Kommuneskolerne fremfor at søge til de private Stoler. Betingelserne for Fællesskabet have vi altsaa i Forvejen. Det, jeg særlig ønsker, er en for alle gratis Skole, og jeg ønsker, at dette Fællesskab ikke skal ophøre paa Skolens laveste Trin, men at det ogsaa maa blive dem til Del, som føle Evne og Kald til at gaa videre og søge Latin- og Realskolerne.

Formanden (Sofus Høgsbro): For en kort Bemærkning har det ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds (Bluhme) Ordet.

Bluhme: Ja, det bliver maaste ikke saa kort endda, for den højtærede Minister har jo henvendt nogle Bemærkninger til mig, som jeg gerne vil svare paa. Det er i Anledning af den højtærede Ministers Udtalelser som Replik til, hvad jeg har sagt i Gaar, at jeg har bedt om Ordet. Jeg skal dertil kun sige, at jeg ser ikke, at den højtærede